

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מריס שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

2 א מיי פכ"ד מהל' גלס
הל' ז וי"ו מהל' גולה
הלכה ג טו"ע ח"מ סי'
שם צה"ה:
גא ב מיי פ"ט מהל'
גניבה הל' א פגע לז"ן
קד:
גג ד מיי"ט פ"א הל' טו
קמא עין ע"פ טו"מ
סי' טו:
גד ד מיי"ט פ"ב הל' ו
קמא טו:
גה ד מיי"ט פ"ג מהל' ערסן
הל' טו ע"פ קמא:
גה ז מיי"ט פ"ג הלכה ד
קמא טו טו"ע ח"מ
ז טו"ע פ"ג וטו"ע י"ד
סי' טו"ע:
זג ו מיי"ט פ"ט מהל' מעשר
שני הלכה ז וע"ש
צ"מ:
זח ד מיי"ט פ"ג מהל' גניבה
הל' טו:

ליקוטי רש"י

שבתם גניבה יאוש
בע"מ, מיד, וע"ג ללא
שמעון דלאש (סוכה ל,)
דליאוש מייבוי ללא דמי
למלן יתענו ולקמן קד"ו.
גג דהקדש טבח ולא
טבח דהקדש טבח ולא
דעלס (לקמן ע"ג). א"א
פשיטא לא"א יאוש.
דלי לפי יאוש לא קדשה
וכיון דליאוש קניה
הקדש פאוס ושינוי רשות
הלקך לאו דמיהא קטנה
ולקמן ע"ג. ואחר כך
טבח מש"מ תש"מ
כפ"ל דלשגגה מולין
הוא. ואינו מש"מ
תשיבוי ארבעה
והמוש"ה. די טבח ומכר
הקדש הוא וכן משלמי
כפל ומשלמי ארבעה
ומהשג ונהגין בהקדש
כדילפינן צה"ב (צ"מ דף
לז). גיטין נה"ג. צא תן
ז"ל. חייטוהי מ"ב דין
ואמרו א"ל מן לו קרן ופסל
ואמרו שחטו ואלכו ולקמן
קד"ו. שסקלו לו דמי צבת
דין שציו עליו למח לו
(ב"מ ט"ו).

מה טביחה לא"ת אף מכירה לא"ת. וא"ת והא ממש לאלתר
קודם ידיעת צעלים אי אפשר להיות דומיא לטביחה דה"ל
יאוש שלא מדעת וקיימא לן¹⁶ כצ"י ללא הוא יאוש ו"ל לטביחה
נמי אין דרך לטבות לאלתר עד שיפא לצימו וצמחן כך מסתמא
יודעין הצעלים:

גניבה בנפש תוכיה. וא"ת גניבה
בנפש שאני ללא איתקש
לטביחה ו"ל דהכא נמי לא איתקש
לטביחה אלא בלא היקשא יליף לה
מטביחה ולהכי קאמר ר' יוחנן
לדבריה ר"ת לן למילף מכירה
למכירה: **רבי** יוחנן בבר חיוביה
בין לפני יאוש בין לאחר יאוש. מימה
לדכאורה ק"ל כרצה דיאוש כדי קני
וקי"ל כר' יוחנן לגבי ר"ל דחיוביה אף
לאחר יאוש ואמאי חייב אחר יאוש
כיון דיאוש קני שלו הוא טובה ואלו
הוא מוכר ו"ל דאפשר ללא קי"ל לא
כרצה ולא כר' יוחנן דכמה אמוראי
נחלקו בשני אלו הדברים:

הוא דאמר בצנועין. וא"ת והא
לנועיה מתללין אף אחר יאוש
דהא סתם גניבה בין יאוש צעלים
כרצנן דר"ש¹⁷ א"כ קסברי לנועין
דיאוש לא קני ור"ל מודה דאין יכול
להקדיש אחר יאוש דסבר יאוש
קונה וכ"ת דהוי יאוש שלא מדעת
שאניס יודעים אס לקטו אס לאו הא
גבי תמרי דזיקא אמרי' צאלו מניאות
(ב"מ ד' כג: וע"ש)¹⁸ כיון דשכיחי דנתרי
שכיבי יאוש מדעת ו"ל דהכא לן
שכיבי כולי האי שילקטו שריאסי מן
הצעלים ולא דמי לתמרי דזיקא ומשיב
יאוש שלא מדעת ואפי' למי' יאוש
שלא מדעת הוי יאוש איכא למימר
לנועין סברי כר"ש דאמר דסתם
גניבה לא הוי יאוש צעלים וא"ת
והיכי מדמי הקדש לחילול שכמו
שיכול לחלל מה שצד חצירו כן יכול
להקדיש והלא אע"פ שאין יכול
להקדיש פירות של חצירו יכול לחלל
הקדש של חצירו דמשמע בר"ש
האשה רצה (יבמות ד' פג). דקאמר
אי קדושת דמיס משוס דבידו לפדותו
ואי קדושת הגוף אי דידיה כו' משמע
דבקדושת דמיס אין חילוק בין דידיה
לחצריה ו"ל ללא דמי דהקדש מאחר
שהוקדש יאוש מרשות צעלים וכמו
שהצעלים יכולין לפדותו כמו כן אחר
אבל כרס רבעי"ג הצעלים ואלא
לאוכלה צירושלים וא"ת אחמי הרי
יכול לחלל מעשר שני של חצירו
דאמרינן צפרק האיש מקדש (קדושין

תדע שפתם גניבה. מיד מתייאשין ואס מכרן גנב לאחר מיד קנה
דאיכא תרמי יאוש ושינוי רשות וממאי שהרי אמרה מורה גנב
ומכר משלם ד' וה' והא דלמא לא איאוש מנה ולא מכירה
היא: א"א לאו משום דסתם גניבה יאוש בעליה היא. אלמא
מדליף ר' אלעזר טעמא מהאי
ש"מ כרז שסת ק"ל דאי שמענא
ליה למרה צהדיא ללא איאוש פטור
המוכר מד' וה': ודלמא. חייביה
רמננא ואע"ג ללא איאוש לר"א
פריך דיליף מהכא יאוש לסתם
גניבה: ודלמא דשמעיניה דאייאש.
צחי משעתי קרל אכל סתם גניבה
לא חילף מינה: גניבה בנפש.
הגונב נפש ומכרו אין כאלו יאוש
שאין אדם מתייאש על עצמו ורמננא
חייביה אע"ג ללא אהנו מעשיו:
לאחר יאוש מאי. מי ס"ל¹⁹ יאוש גרידא
קני כרז ואלו טובה ומוכר או דלמא
יאוש לא קני וכ"ש דלאחר יאוש מתייב
לאהנו מעשיו: גנב והקדיש מש"מ
כפ"ל לבעלים: **ואינו מש"מ ד' וה'**

דהא כי טבח דהקדש טבח ורעהו
אמר רחמנא ישלם שניס לרעהו ולא
להקדש²⁰ וכיון דפטוריה מכפל מו לא
מחייב בטביחה ומכירה דמשלמי
ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא שלשה
וארבעה²¹ וכי מדלית כפל מונייהו
הוי ליה שלשה וארבעה: מה ביתו
ש"ו אף כ"ל ש"ו. גרסי: שהקדישו
בעליה. ועלולס לפני יאוש: הוא
דאמר. ר"ל דלמא כשהקדישוהו
צעלים: **סבר דה בצנועין. דלמננן**
לקמן (ד' טו). צברס רבעי הנועיס
מניחין כו' בני אדם חסידים שרוזין
לסלק ידי כל אדם מן העצירה כשיש
להן כרס רבעי וחוששין שמא אוכלין
ממנו עוצרי דרכים בלא פדיון:
מניחין משעות ואומרים כ"ל הנלקט
מזה. כל מה שלקטו בני אדם היוס
מכאן יהא מחולל אלמא אע"ג
דלימיה צרומיהו מיפרק ותפיס
להו למעות נקדושה: **והרי חורה קרן**
לבעליהם. אי כשהקדישו צעלים כפל
אמאי משלם הרי חורה קרן לרס
דאקדושה כל היכא דלחמיה וכפל
לא מחייב אלא כשנמננא ביד גנב
שבאו עדים כדמייב אס המנלא
ממנא בידו: בשעמד בידו. שנאו
עדים קודם שהקדישוהו צעלים:
קצוות

דף נ"ו. וס) אין לוקחין צהמה עמאה עדים וקרקעות ממשות מעשר שני ואס לקח יאכל כנגדן צירושלים ופריך אמאי יתורו דמיס למקומן
ומשני כשצרה אלמא מחללין מעות שצד המוכר ו"ל דהתם הוי כמו גולן דאי לא צרת הוי המקח²² חוזר צו והוי כמו גול ולא נתייאשו
הצעלים וכנועין דהכא אי נמי התם קנסא צעלמא וכן משמע התם מתוך הסוגיא ומיהו צפרק לולצ הגזול (סוכה ד' נט. וע"ש) משמע
שיכול אדם לחלל [דמי"²³] פירות שביעית של חצירו שלא מדעתו דמינא אין מוסרין דמי פירות שביעית לעס הארץ יומר ממוזן שלס סעודות ואס
מסר חומר הרי מעות הללו מחוללין על פירות שיש לי צמחן צמי וצא ואוכלן צמורת שביעית ו"ל דאפקינהו רצנן מרשות עם הארץ
כדי שלא יהא נכשל ואוקמינהו צרשות זה שיוכל לחלל דהפקר צ"ד הפקר ומיהו קשה דצפ"ק דכצורות (דף י"א. וע"ש ד"ה הפודה) משמע
דהפודה פטר חמור של חצירו פדיונו פדוי ואפילו שלא מדעתו מדבעי ליה פדיונו פדוי לפודה או דלמא פדיונו פדוי
לבעלים ואי מדעת צעלים היה דפדיונו פדוי לבעלים ויש לומר דפטר חמור לא דמי לברס רבעי דכיון דאסור
בהנאה הוי כמו הקדש לענין זה שיכול כל אדם לפדותו²⁴ ולא ממש הוי כהקדש דבהקדש פשיטא לן דפדיונו פדוי לפודה
ובפטר חמור מוסקינן דפדוי לבעלים ומהו דבר מימה דהיכי מדמי הקדש כלל לחילול דלמא לא יוכל לחלל נטע רבעי
ומעשר שני של חצירו שלא מדעתו כיון דזכות הוא לו דזכין לאדם צפניו²⁵ דהא דמבעי לן צאין בין המודר (מדיס ד' לו:)
החורס משלו על של חצירו כריך דעת צעלים או לאו היינו טעמא כדקאמר התם דלמא ניחא ליה למעבד מנאה
במומיה אבל הכא וכי אין טוב להס לתלקטיס שחיללו אחס הצעלים ממה שיאכלו בלא חילול [וע' חוסי' קדושין נ"ו. ד"ה מחקף]:

קייב

א) גיטין נה:
עד: ט) (ב) לקמן סט:
צ"מ ו. ע"ז סג. מולין
קלט. תורה ט. טו:
ערסן כ"א. ע"ש.
א) לקמן סט. ע. קדושין
נ"ג. צ"מ ו. (ד) מעשר
שני פ"ה מ"א. (ה) לקמן
ק"ו. (ו) לעיל סב:
ז) לקמן ע"ה. (ח) ב"מ
כ"ב. (ט) לקמן קד"ו.
היה לו לציון לעיל
סו: (רש"ש) י" (ד"ה
מאלר). (ט) בבירות ט.
עיי"ש. (ז) עירובין פ"א:
קדושין כ"ג. ע"א.

גליון הש"ס

גבי ודלמא דשמעיניה
דאייאש. מי לקמן דף
קד ע"א חוסי' ד"ה רכס
אומר:

תורה אור השלם

א) ואיש כי יקדש את
ביתו קדש ל' ותקריבו
הפתן בין טוב ובין רע
כאשר יצריך אותו
הפתן ל' קיבוב:
(ויקרא כ"ד)

הגהות וצינונים

א) לקמן ובגיטין נוסף
ובפר' (וכ"ה כאן בקצת
כתי' ועיין דק"ס): הוא
צ"ל י"ג ברשותו (וכ"ה
ב"מ בש"ס) אבל רש"י
גורס כאן ש"ו וכן הנוסח
כאן (דק"ס). ועיין רש"י
לקמן סט ע"ב ד"ה מה
ביתו: ג) "טבח" ליתא
בכתי' נוסף
י"ה: ה) בדפד"ר איתא
סבירא "ליה" ועיין רבש
תמר שמוכיח שצ"ל
סבירא צ"ל: ו) א"ע"ג
דמבזין גבוה הוא
פ"מ הבעלים כו'.
העקב מחילוי גרמאות
(גליון): ז) צ"ל דלוקח
(ב"ש): ח) כ"ה בדפד"ר:

נח א מיי פ"ד מהל'
גיבה הל' טו:
גט ב ג מיי פ"ע מהל'
מעשר שני הל' ז:
ד ה ד מיי פ"ח מהל'
טומאת מה הל' ט:
כא ז ז מיי פ"ע מהל'
מעשר שני הלכה ז:

לעזי רש"י

מו"ש"י פירוש רבני
אדמה גו"ז עפר:
ביב"ש"י פירוש רש"י,
לגניס (עין רש"י שמות
(ז:):

ליקובי רש"י

הפכה כסתם משנה.
וקח נמי משנה דברי
יתרוים שד"ה ר"י א"ח
דבריהם ונאמן כה"כ
לקטע הלכה כמותם (ב"ב
ל"ג: ר"י הוא סדר
המשנה ונאמן דברי
מס' ויטרו עניניו שאין
דמיה ולא נאמן שם אמרו
עליהם ב"ב ש"ה י"ז ע"ה
מפי יתרו ונאמן כאלו
נאמו מפי המדברים ויעשו
כמותם (ב"ב ע"ה)
חרסית. שחקת מרס
(חולין פ"ח.) האצטברו
לרשע וימות. לומר
הנימו ויפול ברשע דמיו
מדיס (לקמן ע"ב.) כ"ג
מקום ששנה רש"י
הפכה שבתות הוי' בערב.
כאלו נגט פשוט (ב"ב דף
קנ"ג:).
אחרונה. נאמן ד"י
ממוטת (סנהדרין ל"א.)
דאפליגי בלמנו לו כל
ראיות שיש לך להפכה הלכה
עד שלשים ולא היא עד
לאחר שלשים ואמרו לו
הלכה ראיה ואמר אין לי
ראיה תקמימא הלכתא
כוותיה ובתרייתא לית
הלכתא כוותיה (גיטין
ע"ה.) ד"ה ר"י
בב"ב. לא אמרין
הוצרך דמקרא דעמיה
לכ"ה הוא (ב"ב ע"ה) ובע"ז
עירובין ל"ז.

חייב אתה ליתן לו בו. משמע לחייב אתה ליתן לו לא הוי גומר דין
עד שיאמר לך לא תן לו והא דאמר צפרק קמא דסנהדרין
(ד' ז: ועס ד"ה נגמרי) נגמור הדין אז אתה רשאי לנלוע ומפרש היכי
דמי גמור דין פלוני אתה זכאי פלוני אתה חייב א"ע.ג ללא הוי
נגמור דין ממש כיון שקרוב הדין
לגמור אכור להטעות את הזכאי

[ועי' תוס' ב"מ ז' ד"ה חייב]:

כרם רבני בו. ק"ק ללא נקט
ערלה תמלה:

חרסית. פירש הקונטרס כתומי
רעפים וקשה דצפרק

כסוי הדס (חולין דף פ"ה ועס ד"ה
תקס"ה) חשיב חרסית ולבינה כחושב

מה חרסית דלית ביה הנאה. מימה
ל"י דצסוף כסוי הדס (ש"ס):

אומר דאין מכסים אלא דצפר
שזורעים בו ומלמיה ומשמע התם
דמכסין בחרסית ומיך ר"ת דחרסית
זורעים בו ומלמיה אכל אין מוציאה
כדי"ל נפילה לכך קרי"ל דלית ביה
הנאה ואפילו מוציאה יותר מכדי
נפילה הואיל ופירויה מועטים
חשיב לית בה הנאה:

והצנועין מניחין את המעות
בו. אי שציעית טהב

צכרס רצעי כדמשמע [דלמילתיה]^א
דמ"ק [קא"ר]^ב נרץ לומר דצנועין

אשאר שני שצוע קיימי דאי
אשציעית כיון שהיו זוכים מן ההפקר

לא היו יכולים לחלל:^א

כל הצנועין מזה היו מחר"ל. מימה
מתי היו אומרים דלמה שחלקים

אחר אמירה לא היה מועיל ואם
כן וכי צכל שעה היו אומרים כן

צלי הפסק וכ"ת שצכל ערב היו
אומרים כן כמו גצי עניים צסמוך

מ"מ לא היה תקנה למה שאכלו
קודם אמירה ואורי"ל דכל הנלקט

לאו דוקא ממש אחר לקיטה אלא
מניח מעות צעוד שלא נלקט ואומר

כרס רצעי זה לכשיהיה נלקט יהיה
מחולל אחר הלקיטה והא דקאמר ר'

דוקא לעיתותי ערב אפילו מן השחרית היה יכול לעשות כן כמו שפירשתי אלא ענה טובה קמ"ל שלא יתפקרו עניים ללקט הרבה כיון שהפקיר אי נמי לעיתותי ערב דוקא אצל שחרית גורמין שמא לא יפריש^א ללאחר לקיטה יחול ההפקר וא"ת וכיון שיש חילול צמחצר לקרקע כדמשמע צסמוך למה היו הצנועים דומקים למה לא היו מחללים כל הכרס צצת אחר וי"ל דשמא היו רוצים להולין שאר הפירות לירושלים לפיכך לא היו רוצים לחלל הכל צצת אחרת אי נמי לפי שלא היה מועיל חילול למה שגדל אחריו כן וא"ת כי קאמר כל המתלקט הא לא היה מועיל למה שגדל אחר כך וי"ל דמ"מ מה שהיו יכולין לתקן היו מתקנים ועוד דשמא היה צצל צכוב^א ואע"ג דצבר שיש לו ממירין אפילו צצלק לא צציל^א מכל מקום מדאורייתא צציל:

אימא ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגול אין יכול לחצבע וזה המתקט צה אחר יאוש כדלמרינן צהגול צצרת^א (לקמן ד' ק"ה): דיוקא גול ולא מתיישאו העצלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אכור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגולן ליפטור^א מן הגולן ואס צכר וזה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגולן כדלמרי לעיל^א דאפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גצב שני לשלם קרן לגצב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דעטמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכחצי וצא הלוי כי אין לו חלק וצמלה עמך ילא לקט וצכהה ופאה שיש לו חלק וצמלה עמך^א והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאכור לזכות צה ואס וזה חייב לשלם לכל הפחות דמים ועוד דצצתמא אין מתיישא אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה^א:

ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגול אין יכול לחצבע וזה המתקט צה אחר יאוש כדלמרינן צהגול צצרת^א (לקמן ד' ק"ה): דיוקא גול ולא מתיישאו העצלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אכור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגולן ליפטור^א מן הגולן ואס צכר וזה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגולן כדלמרי לעיל^א דאפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גצב שני לשלם קרן לגצב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דעטמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכחצי וצא הלוי כי אין לו חלק וצמלה עמך ילא לקט וצכהה ופאה שיש לו חלק וצמלה עמך^א והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאכור לזכות צה ואס וזה חייב לשלם לכל הפחות דמים ועוד דצצתמא אין מתיישא אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה^א:

ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגול אין יכול לחצבע וזה המתקט צה אחר יאוש כדלמרינן צהגול צצרת^א (לקמן ד' ק"ה): דיוקא גול ולא מתיישאו העצלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אכור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגולן ליפטור^א מן הגולן ואס צכר וזה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגולן כדלמרי לעיל^א דאפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גצב שני לשלם קרן לגצב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דעטמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכחצי וצא הלוי כי אין לו חלק וצמלה עמך ילא לקט וצכהה ופאה שיש לו חלק וצמלה עמך^א והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאכור לזכות צה ואס וזה חייב לשלם לכל הפחות דמים ועוד דצצתמא אין מתיישא אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה^א:

ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

בקוזות. מוט"ש נתן פיסת רגבים סביבת הגבולים להודיע
שהוא כרס רצעי ואכור צלה פדיון: **דאיכא הנאה מיניה**. **לאחר**
ומן צמרישה וזרעיה וקלרסה: אף היא נמי איכא הנאה מיניה.
צפדיון: חרסית. כתומי רעפים טעיל"ש צנע"ז: וממחה ושופך.

ממחה את הסיד צמים ושופך
סביבת הקצר: בד"א. לעצדין
לכו היכירא לעוצרים ושציס:

בשביעית. שהוא הפקר וצחיטר
הן צאין לאכול: אב"ז בשאר שני
שבו. שהן צאים לגזול יניחם

ויאלכו דצכר האכור והלעטוהו
לרשע וימות: ב"ה הנלקט בו. אלמא
אע"ג דלימיה צצרותה מפריק"ל

ומוסס פדיונו: וכי תימא צצנועין.
לאו סתמא היא אלא רצ"ג מסיס
ואיל ליה למלמיה: ערב. צנט פשוט:

צידן. צמי שחצו קורדיקוס^א
וראייה^א. צפרק שני דסנהדרין^א:
המתקט. שעתידין ללקוט: רבי

דוסא. לענין לקט קציר קמיימי
דקימא לן^א שני צצנועין לקט שלם
אינו לקט ואין כל העניים בקימין

צהלכה לפיכך נרץ צעל צצית
להפקיר: דאית ליה לר' יהודה
ברידה. דקאמר כל שלקוט וכי

לקוט אמרינן הוצרך שזה הפקר
ואע"פ שאין צעל הצית יודע צצחריה
דשמא לא ילקטו יותר על דעים:

הלוקק

^א כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו הוי מערב וצידן וראיה
אחרונה אמרי לא תימא כל הנלקט מזה אלא אימא כל המתקט מזה ומי א"ר

יוחנן הכי והא"ר יוחנן צצנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד ורבי דוסא נלקט
קאמר דתניא^א רבי יהודה אומר שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שלקטו

עניים היום יהא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שלקטו
עניים^א יהא הפקר איפוך דר' יהודה לר' דוסא ורבי דוסא לרבי יהודה אמאי

אפכת מחניתא אפכה לרבי יוחנן ואימא צצנועין ורבי יהודה אמרו דבר
אחד אמרי לא סגי דלא מתהפכת מתניתא דבהא מתניתין^א קתני דאית ליה

לרבי יהודה ברירה ושמעיון ליה לרבי יהודה בעלמא^א דלית ליה ברירה **דתנן**
הלוקק

דוקא לעיתותי ערב אפילו מן השחרית היה יכול לעשות כן כמו שפירשתי אלא ענה טובה קמ"ל שלא יתפקרו עניים ללקט הרבה כיון שהפקיר אי נמי לעיתותי ערב דוקא אצל שחרית גורמין שמא לא יפריש^א ללאחר לקיטה יחול ההפקר וא"ת וכיון שיש חילול צמחצר לקרקע כדמשמע צסמוך למה היו הצנועים דומקים למה לא היו מחללים כל הכרס צצת אחר וי"ל דשמא היו רוצים להולין שאר הפירות לירושלים לפיכך לא היו רוצים לחלל הכל צצת אחרת אי נמי לפי שלא היה מועיל חילול למה שגדל אחריו כן וא"ת כי קאמר כל המתלקט הא לא היה מועיל למה שגדל אחר כך וי"ל דמ"מ מה שהיו יכולין לתקן היו מתקנים ועוד דשמא היה צצל צכוב^א ואע"ג דצבר שיש לו ממירין אפילו צצלק לא צציל^א מכל מקום מדאורייתא צציל:

אימא ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגול אין יכול לחצבע וזה המתקט צה אחר יאוש כדלמרינן צהגול צצרת^א (לקמן ד' ק"ה): דיוקא גול ולא מתיישאו העצלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אכור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגולן ליפטור^א מן הגולן ואס צכר וזה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגולן כדלמרי לעיל^א דאפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גצב שני לשלם קרן לגצב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דעטמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכחצי וצא הלוי כי אין לו חלק וצמלה עמך ילא לקט וצכהה ופאה שיש לו חלק וצמלה עמך^א והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאכור לזכות צה ואס וזה חייב לשלם לכל הפחות דמים ועוד דצצתמא אין מתיישא אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה^א:

ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי דנגול אין יכול לחצבע וזה המתקט צה אחר יאוש כדלמרינן צהגול צצרת^א (לקמן ד' ק"ה): דיוקא גול ולא מתיישאו העצלים וצא אחר ואכלו רצה מזה גובה רצה מזה גובה אצל אחר יאוש אין יכול לגבות כלום מן השני מ"מ כיון שכל אדם אכור להחזיק צה מפני שהיא צריכה לגולן ליפטור^א מן הגולן ואס צכר וזה אחר לכל הפחות חייב לשלם דמים לגולן כדלמרי לעיל^א דאפילו למ"ד יאוש לא קני חייב גצב שני לשלם קרן לגצב ראשון לא חשיב כהפקר לפטור מן המעשר דעטמא דהפקר פטור מן המעשר משום דכחצי וצא הלוי כי אין לו חלק וצמלה עמך ילא לקט וצכהה ופאה שיש לו חלק וצמלה עמך^א והיינו טעמא דהפקר והכא אין לו חלק צה שאכור לזכות צה ואס וזה חייב לשלם לכל הפחות דמים ועוד דצצתמא אין מתיישא אלא לגבי עניים ואין מועיל לפטור מן המעשר עד שיהיה הפקר לעניים ולעשירים כשמיטה^א:

ב"ה המתקט. משמע דחל פדיון צמחצר לקרקע שהרי קודם לקיטה היה מחלל שהרי אחר שחלקט שצג לרשות אחרים אין לצעלים כח צצן לחלל ומימה דצחוספתא משמע דאין חילול צמחצר דלמי צצוק מעשר שני^א כרס רצעי צ"ש אומרים אין פודין אותם^א עגבים אלא אין וצ"ה אומרים עגבים ויין והכל מודים שאין פודין צמחצר דקרקע ונראה דעטמא דילפיני קדש קדש ממשער^א ויש לומר דהתם לא הוי טעמא אלא משום דמחצר אין דמיו ידועין^א ולכן אין פודין אפילו על פי שלשה והיינו נמי טעמא דצ"ש:

כל שצקטו עניים היום יהא הפקר. תקנה עושה לעניים לפוטורם מן המעשר כשמלקטין יותר מדיים כגון ג' שצלים ואולגין צלה מעשר לפי שלקט שכהה ופאה פטורים מן המעשר לכך אומר צעה"צ כל שלקטו יהיה הפקר כדי שיפטור הכל ממעשר דהפקר פטור ממעשר ונרץ לומר דצעל הצית אין מתיישא דלס היה מתיישא וחשיב יאוש מדעת כמו תמרי דיוקא^א א"כ למ"ד יאוש כדי קני תקשה ליה מה מועיל הפקר לפוטורו מן המעשר והלא כצכר וכו צצן עניים צצורת גול על ידי יאוש ומימה זה אין להקשות אס צעל הצית מתיישא למה נרץ להפקיר כדי לפוטרו מן המעשר והלא יאוש חשוד הוא כהפקר לפוטרו מן המעשר כדמוכח צאלו מליאוח (צ"מ ד' כ"ה):

ועוד דלמה לא יועיל כל שלקטו לכ"ע דלטור מן גרע מתיישא דהא לא דמי יאוש דהכא דצבי גולן ליאוש דמצינא דאי יאוש קני צכל ענין אפילו אס היה הגולה צצרות הגולן צצשת יאוש אס כן יאוש דהכא לא היה אלא כלפי ידיה והוי כמתנה צצעמא ואין לו לפטור מן המעשר ואפילו אצ"ל דלא קני אצ"כ הגולה צצרות הגולן אצל אס היא צצלה עגבים צצשת יאוש כל המתקט זה וזה זה אי נמי למ"ד יאוש כדי לא קני כלל וכל המתקט צה וזה צה^א מ"מ אין זה^א יאוש פטור מן המעשר דנהי ד

לקנות אלא מדעת הגזול, ולפי פירושהם דלגבי הלוקח הוי כאבידה לאחר יאוש שנקנית לכל המוצאה, למה צריך דעת הגזול, וכתב בקצה"ח לתרץ, לפי דברי תוס' דף ס"ט שאסור לכל אדם לזכות בה, מפני הגזול שצריך לה לקיים מצות השבה, אבל א"כ אין זו טענה מצד הגזול לעכב חלות הקנין, אלא שיוכל לטעון שגורם לו הפסד והיא תביעת תשלומי היזק, ועוד דלמ"ד בחיוב דו"ה דבעי אהנו מעשיו במכירה, ואין הגנב חייב בדו"ה, אלא במוכר לאחר יאוש דנקנית ללוקח בשנוי רשות, ואי נימא דהלוקח קונה, מעצמו ולא מכח הקנאת הגנב, אין זו מכירה כלל אלא מגביה מציאה לאחר יאוש, אלא ע"כ דחלות הקנין הוא ע"י הקנאת הגנב, וראיה זו הביא בים של שלמה, והגרעק"א הביא ראיה לפירושו, מדברי הר"ן ספ"ק דקידושין, גבי מכרן וקידש בדמיהן מקודשת, דאף שהדמים אסורין למקדש, מ"מ כיון דמותר לה והיא קנתה מחמתו מקודשת, והביא הר"ן דוגמא לזה, ממקדש בגזול לאחר יאוש דמקודשת, אע"ג דיאוש כדי לא קני, וכל זמן שהוא בידו אינו קנוי לו, אפילו הכי כיון שקנאתו היא בנתינתו מקודשת, והכא נמי הנאה הבאה לה מחמתו היא, ופירש הגרעק"א כוונת הר"ן, שהיא קונה מעצמה, ולא מכח הקנאתו וכן בדמי איסוה"ג, ותימה, איך תקדש כיון שלא נתן לה כלום, ומ"ש ממקדשה בכסף היכא דאפקעינהו רבנן לקידושין ע"י הפקר בי"ד דאינה מקודשת, מפני שזכתה מהפקר ולא משלו וה"ג זכתה במציאה לאחר יאוש, וכן המקדש בחלקו אינה מקודשת — קידושין ג"ב — משום דהוי ממון גבוה ואין לו כוח הקנאה, אלא ע"כ דבגזול לאחר יאוש חלות הקנין הוא מכח הגזול וכן בדמי איסוה"ג, כיון דמותר לה מהניא הקנאתו, כמ"ש תוס' פ' אלו נערות ל"ג במוכר שור הנסקל לעכו"ם, אלא דסד"א דאף שהיא קונה מחמתו, כיון דלגבי דידי הוא עפרא בעלמא ואין לו בו דין ממון, לא תקדש גם ע"י הקנאתו ע"ז הביא הר"ן, מגזול לאחר יאוש דמקודשת, כיון שקנתה מחמת הקנאתו, אף דכל זמן שהוא בידו אינו קנוי לו, ועוד דבר"פ הגזול ומאכיל, פליגי אי רשות יורש כרשות לוקח דמי, וטעמא דמ"ד דלא

מסוגיא דסנהדרין ע"ב דאמר רב, הבא במחירת בדמים קנינהו דקלב"מ, ואיזה קנין יש בקלב"מ, ומוכרה מזה, כיון דמשום קלב"מ מיפטר מהשבה, הגזילה נקנית להגזול, דאי לא הויב השבה הגזול קונה את הדבר, והא דלא קיי"ל כרב בהא, היינו דס"ל דלא שייך קלב"מ אלא היכא שצריך לשלם משלו, ולא בהשבת הפץ שאינו שלו, אבל בהא דבלאו חיוב השבה נקנית הגזילה להגזול כו"ע ס"ל הכי, ובאמת דבר חימה הוא, מאיזה טעם תועיל הגזילה לגזול לקנות דבר שאינו שלו, אבל עכ"פ הדין הוה **סוכת בגמ' ומשו"ה בשינוי, כיון שנפטר מחיוב השבה ממילא נעשית שלו ע"י מעשה הגזילה הראשונה, ואין להקשות, איך יקנה לאחר שנשתנית ע"י המשיכה הראשונה, דהא אפילו במוכר מדעת ואומר ללוקח משוך פרה זו ולא תקנה אלא לאחר לי יום לא קנה, רק היכא דקיימא בחצירו, ומאי עדיפותא לקנות בגזילה לאחר זמן, היכא דמונתת ברה"ר, יותר ממקח מדעת בעלים, י"ל דהתם חלות הקנין הוא לאחר זמן ולא מהני משום דכלתה קנינו, אבל בגזילה חלות הקנין הוא לאלתר, אלא דחיוב השבה הוא דבר המפקיע קנינו בכל רגע, וכיון דנפקע חיוב השבה ע"י שינוי ממילא נשארת שלו דמיד בשעת הגזילה נעשית שלו על הזמן שלאחר פטור השבה, וזה דומה למוכר גופא מהיום ופירי לאחר לי דהשדה נעשית שלו מיד, על הזמן שלאחר לי ובכה"ג לא אמרינן כלתה קנינו.**

טו) והנה למ"ד יאוש לא קני, אבל יאוש ושינוי רשות מהני, והטעם כתב במלחמות להרמב"ן, משום דלגבי לוקח בהיתירא אתי לידי, וכתב בקצה"ח, דלטעם זה הלוקח קונה מצד עצמו ולא מפני הקנאת הגזול, ואם ימכור הגזול לקטן לא יקנה דלא הוי דעת אחרת מקנה, וכן פירש לשיטה זו הגרעק"א בליקוטים בסוף ספרו דרוש וחינוך, ולפי"ז אם הקדיש הגזול, לא מהני ההקדש רק מטעם שינוי השם, ולא משום שינוי רשות, דאמירת הגזול לגבוה לא מהני, אבל בתוס' והרמב"ן כתבו, דמהני הקדשו משום שינוי רשות, ועוד קשה, ממ"ש בשו"ת הרשב"א סי' תתקס"ח דאין הלוקח יכול

הגהת רבינו: משום שינוי מעשה. ונ"מ דבעינן דוקא שגילה אללו עיי"ש.

ב

משו"ת חלק ו' סי' א'

נכתבתי בקטן שגול ונשחנה הגזילה ילדו אם קנה, דנשטונו הא דשינוי אף בשינוי העומד מאליו קנה היינו היכא דקם הגזילה ברשותיה היינו ע"י משיכה או הגבהת גניבה או ע"י חזרו כיון דהוא עמין קנין לזכות בו חוקמי החורה ברשותיה לענין חיוב אונסין וכיון דכבר קם ברשותיה ואלא קנת מרשות בעלים בזה אמרה תורה דשינוי קונה, אבל היכא דלא היחה הגזילה במעשה קנין כגון משך ברשות בעלים דלא קם ברשותיה לענין אונסין כדליתא בב"ק דף ע"ט ע"א בזה בודאי נראה דלא קנה הגזילה בשינוי, א"כ י"ל ה"ג בקטן כיון דאין קנין לקטן א"כ לא קם ברשותיה כלל (דהיינו לא מצד שאין שייכות חיוב משלומים על הקטן, גם היכי דשייך כגון קטן שגול ומשך הבהמה בסמטא והגדיל ואמר שאינו רוצה להחזיר הגזילה ואח"כ נאנסה דפטור דכשהגדיל לא נעשה גזלן כיון דאח"כ לא עשה קנין) ולא קנה בשינוי, או ד"ל דגם בקטן שייך הקנין לענין גזילה כיון דבכל גזלן לכאורה מה שייכות קנין הא הוא שלא מדעת בעלים, וע"כ דגזירת הכסוב דבכל עמין היכי שאלו הקנין הזה היה מדעת בעלים היה זוכה בו, עשאו הכסוב שלא מדעתו כאלו הוא מדעתו לענין חיוב אונסין, א"כ הכי נמי י"ל בקטן לדעת הפוסקים דדעת אחרת תקנה אותו יש לו זכיה מדאורייתא, אנו דנין כיון דבאם היה הקנין הזה מדעת הבעלים היה זוכה ה"ג בלא דעתו קונה לענין דקם ליה ברשותיה, אלא דאם נאנסה בעודו קטן אין שייכות חיוב על הקטן, אבל אם הגדיל ולא החזיר י"ל אף אם לא עשה קנין מחדש סייב באונסין, וא"כ י"ל דשינוי קונה אף אם נשחנה בעודו קטן כיון דהגזילה קם ברשותיה אלא דפטור מלשלם כיון דאין שייכות חיוב על הקטן, ואופן ספיקתי ביסוד קנין דגזילה אם אמרינן דהחורה עשאו לענין חיוב כאלו היה מדעת בעלים, או דהחורה עשאו כאלו לא היו בעלים לחפץ זה דהיה קונה מהפקר ה"ג בגזילה סייב באונסין וא"כ בקטן דאינו זוכה מהפקר לא קם ברשותיה.

ובעין זה נכתבתי באם גנב ע"י חצר שאינו משחמר להפוסקים כרב פפא דדעת אחרת מקנה לא בעי משחמר [ב"מ י"א ע"ב] אין נדון לענין חיוב אונסין בגניבה, אם נדון כיון דמדעת הנוחן היה קונה בחצר זה קנה ג"כ שלא מדעתו לענין אונסין, או כיון דלא היה קנין לענין הפקר לא היה קנין לענין גניבה. גם י"ל אף אם נידון בחצר דקונה בלינו משחמר דדיינינן כאלו היה מדעת בעלים, מ"מ י"ל דקטן גרע, והיינו ד"ל דכך אמרה החורה דאם נאנס הוא כאלו קנה את הגזילה ע"י קנין דהגזילה דנתחייב בדמיו כאלו בשעת הגזילה התחייב בדמיו לשלם וכקונה מקח דמי, וא"כ בקטן אף בדדעת אחרת מקנה קנה היינו במחנה אבל במקח לא קנה כלל דאינו כר מקח וממכר ה"ג י"ל בקנין גזילה לא קנה ונ"ע לדניא.

(אמר בן המחר. וזכה שמעתי מסיו הקדוש להקשות על דברי תוס' בעבודה זרה דף ע"א ע"ב ד"ה ולי ס"ד משיכה בעכו"ם אינה קונה אמאי נהרג וכו' וקשה דהא ישראל נמי לא קנה הגזילה להיות שלו ואס"ה קנייה להתחייב באונסין, ומאי קושיא הא זה רק אם נעשה קנין מעליא אלא דנעשה שלא מדעת בעלים בזה לענין חיוב אונסין עשאו הכסוב שלא מדעתו כמדעתו אבל היכי דלא היה קנין כגון אם משך ברשות בעלים לא קם ברשותיה לענין אונסין כדליתא בב"ק דף ע"ט ע"א, וא"כ הכא דאי אמרת משיכה בנכרי אינו קונה ולא היה קנין כלל ממילא אינו חייב ג"כ באונסין ונ"ע). [ועיין עוד מה שהועתק בענין זה להלן ברף ע"ט ע"א]

ג

כתב בשו"ע אונס סי' תנ"ד סעי' ד' אין אדם יוצא ידי חובתו במנה גזולה כו'.
הגהת רבינו: ק"ל כיון דלעס"י קניה בשינוי מעשה, ע"י מ"ש הפנ"י בפסחים דף כ"ט ע"א בתוס' שם ד"ה דנין הוא וכו', אח"כ רב מלאחי בעוה"י בחדושי הריטב"א סוטה דל"ה ש"כ לקושטא דמילתא דיוצאים במנה גזולה דכיון דלעס"י קניה ע"ש. ועיין לעיל ריש סי' קצ"ו במג"א.

ד

מחדושי רבינו על הש"ס [שנדפסו בסוף ספר דו"ח חולין] לסוכה דף 5
תור"ה שינוי וכו' ומה שנקטן וכו'. לכאורה מה סברא לחלק בין בהמה והזקינה, י"ל דהכי אמרינן דהקנין השינוי נרץ להיות דוקא ברשות הגזלן דמתחלה נרץ לעשות בו קנין שע"י נקרא גזלן ואח"כ שייך דקונה בשינוי מעשה וכה"ג, והתם גבי גזל בהמה והזקינה דהזקינה ברשותו [קנאו], אבל הכא דשינוי נעשה קודם שגזלו דבשעת דהו על האילן לא היה גזלן דקרקע אינה גולט רק אח"כ כשנקטן דהו רשותו נקרא גזלן ואז כבר כלה השינוי.

ה

משו"ת חלק ו' סי' ס"ח אות ב'
מכתב רבינו להגאון הרחם סופר

כתב הד"ג בכונת ר"ת בריתו ממתנימין דראה את המציאה דלרב יוסף דאמר בפרק ח' דכחובות [דף ס"א ע"ב] כיון דאמור רבנן לא ליזבין אע"ג דזבין לא היה זבייה זבייה דיקשה לדדייה ממתנימין זו דאם נימא דהו רשע לא להו זבייהו זכיה עכדה"ק. וזוה משישב היטב הא דלא הציא ר"ת עוד ראייה מסוגיא דנכסי נכרי הרי הן כמדבר כל המחזיק בהן זכה בהן, אלא דנהיה י"ל דאלו לפי ההילכתא דלא קיי"ל כרב יוסף ולזה הציא ראייה נדרך דקשה לרב יוסף ממתנימין דראה את המציאה, ואולם לענ"ד היה נראה דלכאורה קשה בלמח על רב יוסף כיון דחזינן דגזילה ממש גלי רחמנא דאי עביד מהני דשינוי קונה אלא דהתם